

ПРАВИЛА

на ПУ–Филиал „Любен Каравелов“, гр. Кърджали

за организиране и провеждане на държавни изпити и защиты на дипломни работи
за придобиване на ОКС „Бакалавър“

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите правила регламентират процедурите за организиране и провеждане на държавен изпит и защита на дипломна работа в ПУ – Филиал „Любен Каравелов“ – гр. Кърджали. Те са съставени и утвърдени на основание чл. 44 и чл. 45 от Закона за висшето образование, чл. 7 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“, чл. 5, чл. 10, чл. 11, чл. 13 и чл. 14 от Наредбата за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища и чл. 51, чл. 53, чл. 57-65, чл. 72 и чл. 79 от Правилника за учебната дейност на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

1. Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен “бакалавър” завършва с държавен изпит или със защита на дипломна работа в съответствие с учебния план.
2. До държавен изпит или защита на дипломна работа се допуска студент, който е семестриално завършил и с успешно положени всички семестриални изпити.
3. Държавният изпит се организира в рамките на две редовни дипломни сесии за календарна година, съгласно утвърден от Академичния съвет на ПУ „П. Хилендарски“ Академичен календар.
4. Държавните изпити и защиты на дипломни работи се провеждат пред Държавна изпитна комисия, в състава на която влизат не по-малко от трима хабилитирани преподаватели.
5. Съставът на Държавната изпитна комисия се одобрява от Филиалния съвет по предложение на Катедрения съвет и се утвърждава от Факултетния съвет на съответния факултет в ПУ „П. Хилендарски“ за всяка учебна година. Директорът издава заповед за състава на Държавната изпитна комисия. Промени в състава ѝ се допускат по изключение само със заповед на Директора най-късно един ден преди изпита.
6. Комисиите от квестори за държавни изпити се назначават със заповед на Директора не по-късно от началото на м. юни. За квестори не се допускат служители и преподаватели, които имат родствена връзка с явяващи се на съответния изпит.
7. Студентите, които са изпълнили задълженията си по учебен план, подават заявления за явяване на държавен изпит или защита на дипломна работа в „Учебен отдел“ на Филиала не по-късно от пет работни дни преди датата, обявена за провеждане на държавен изпит и защита на дипломни работи. В заявлението се посочва наименованието на държавния

изпит, а при защита на дипломна работа - нейната тема и научен ръководител. Инспекторите от „Учебен отдел“ генерират в е-портала на ПУ „П. Хилендарски“ протоколи за държавния изпит и за защита на дипломни работи.

8. Писмените работи и защиты на дипломни работи се оценяват по шестобална система, която включва: “Отличен” (6,00), “Много добър” (5,00), “Добър” (4,00), “Среден” (3,00) и “Слаб” (2,00). За успешно положен се смята изпитът, оценен най-малко със “Среден” (3,00).

9. Мотивите за оценките се съобщават на интересувашите се студенти в указан от Държавната изпитна комисия час, обявен в деня на държавния изпит.

10. Председателят на Държавната изпитна комисия нанася оценките на студентите в електронния вариант на протоколите в е-портала на ПУ „П. Хилендарски“. Разпечатаният върху хартиен носител протокол се подписва от всички членове на Държавната изпитна комисия.

11. Оценките от държавните изпити и защиты на дипломни работи са окончателни и не подлежат на обжалване и преразглеждане.

II. ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

12. Държавният изпит е писмен с продължителност 4 астрономични часа, освен когато спецификата изисква друго. Той се провежда по изпитна програма (конспект), утвърдена от Факултетен съвет на съответния факултет в ПУ „П. Хилендарски“. Програмата за държавния изпит се предоставя на студентите не по-късно от 3 месеца преди провеждането на държавния изпит. Същата се публикува и на сайта на Филиала.

13. Датата и часът за провеждане на държавния изпит се обявяват на сайта на Филиала и на информационните табла не по-късно от две седмици преди провеждането на Държавния изпит.

14. Залата за провеждане на държавния изпит се обявява в деня на изпита. Студентите трябва да бъдат пред аудиторията най-късно 15 минути преди обявения начален час.

15. Студентите влизат в изпитната зала с разрешението и под контрола на квесторите. Самоличността на студентите се удостоверява с проверка на студентските книжки (лична карта или шофьорска книжка).

16. Личните вещи, които не са необходими за провеждане на изпита, се оставят на място в залата, определено от квесторите. Квесторите не носят отговорност за тяхното съхраняване. Студентите, които имат притеснения относно собствените си ценности и вещи, не следва да ги носят със себе си в деня на провеждане на изпита.

17. Мобилните телефони и всякакви други електронни устройства се изключват и се оставят в личните вещи по реда на т. 16.

18. Допустими по време на изпита са лични вещи като: документи за самоличност, ключове, портфейл, ръчен часовник, лекарства, вода, шоколадови изделия. По преценка на квесторите някои лични вещи, които създават условия за измама, могат да бъдат забранени за ползване по време на изпита и достъпа на студентите до тях да бъде ограничен.

19. За провеждането на изпита студентите могат да използват син химикал и черен молив. По време на държавния изпит кандидатите могат да ползват личните си екземпляри на изпитната програма (конспект), след като те бъдат проверени и одобрени от квесторите. Студентите могат да ползват справочна литература или друг вид помощни средства, разрешени от изпитната комисия.

20. По време на изпита са забранени всякакви форми на преписване и комуникацията между студентите.
21. Изпитът се анулира и студентът получава слаба оценка при следните случаи:
- а) при установено преписване;
  - б) ако се установи, че вместо студента се яви друго лице;
  - в) при установена измама или опит за измама.
22. Анулирането на държавния изпит става от председателя на квесторската комисия в присъствие на комисията в пълен състав на основание писмено отбелязване в работния протокол на квесторската комисия (всички подписват протокола).
23. Студент, чийто държавен изпит е анулиран, се отстранява за срок не по-малък от една година. Отстраняването става със заповед на Директора, на основание доклад от председателя на квесторската или Държавната изпитна комисия, установил нарушението.
24. Излизането до тоалетна става с разрешение на квесторите. При излизането си от залата студентите се придружават от член на квесторската комисия.
25. Студентите могат да предават изпитните си работи по всяко време в рамките на определеното времетраене на изпита. Точното време, в което студентът предава своята работа и напуска изпитната зала се отбелязва от квесторите в работен протокол.

III. ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНА РАБОТА

26. До разработване и защита на дипломна работа се допускат студенти, които имат общ среден успех не по-нисък от Много добър 5.00 и оценка не по-ниска от Много добър 5.00 по дисциплината/те, в чиято област се разработва дипломната работа.
27. Най-късно до началото на последния семестър студентите, които желаят да разработват дипломна работа и отговарят на условията по т.2 и т.26 подават заявление до ръководителя на катедрата. Към заявлението се прилага подписано съгласие от научния ръководител с предложение за тема на дипломната работа. Заявлението се одобрява от Катедрения съвет на Филиала.
28. Научният ръководител може да бъде хабилиотиран преподавател, или главен асистент доктор от съответната катедра, както от академичния състав на Филиала, така и външен специалист, който работи по определена тематика в областта на изследването. В хода на разработване на дипломната работа катедреният съвет определя допълнителен консултант от състава на катедрата, ако това е необходимо.
29. Научният ръководител изготвя и предава на дипломанта задание за разработка на дипломната работа и контролира изпълнението. Разработката се вписва в електронния регистър на дипломните работи, (работно заглавие, научен ръководител и консултант, ако е необходимо), който се съхранява при ръководителя на катедрата. С подписа си научният ръководител удостоверява, че счита заданието за изпълнено и предлага работата за рецензиране.
30. Дипломната работа трябва да съдържа:
- **Заглавна страница;**
  - **Декларация** от дипломанта, че работата не е представяна за защита пред други изпитни комисии и че е резултат на собствен труд;

- **Съдържание:** представя отделните части на дипломната работа с техните параграфи (раздели) с указание за съответните страници;
- **Списък на използвани съкращения;**
- **Увод:** изясняват се предмета, обекта, целите и задачите, поставени при разработката на темата; мотивите за избор на тема, обхватът и методологията на изследването, кратък обзор на наличните научни изследвания (на български и чужди езици);
- **Основна част:** в зависимост от поставените цели, задачи и проблеми се състои от отделни глави (раздели), които представляват същността на изследването;
- **Заключение:** представя в синтезиран вид и аргументирано изводите, до които е достигнал дипломантът;
- **Общ списък на използваната литература:** общ списък на използваната в дипломната работа научна и справочна литература и изследвания (по БДС - ISO 690:2021);
- **Приложения.**

31. След представяне на работния вариант на дипломната работа (отпечатан на хартиен носител) от страна на дипломантът и обсъждането му на катедрен съвет, катедреният съвет избира рецензент по предложение на научния ръководител, като взема под внимание научната компетентност на рецензента, която задължително трябва да бъде близка с разглежданата тематика.

32. Най-късно петнадесет работни дни преди официално определената дата за защита, дипломантът е длъжен да представи своята дипломна работа (в два комплектовани екземпляра и копие на електронен носител) в катедрата за рецензиране. Рецензията трябва да бъде предоставена на дипломантът три дни преди защитата на дипломната работа.

33. Рецензиите обикновено имат стандартна структура и включват:

- Рецензент;
- Тема на дипломната работа;
- Име на студента и факултетен номер;
- Научен ръководител;
- Обща информация за дипломната работа:
  - общ брой страници;
  - брой части и раздели;
  - брой приложения;
  - брой таблици и фигури;
  - брой използвани литературни източници и др.
- Препоръчва се в рецензията да се отразят следните моменти:
  - актуалност на темата;
  - ясно ли са формулирани целта и задачите на дипломната работа, съответства ли заглавието на реалното съдържание;
  - цялостна ли е методиката за изследване, подходящи ли са посочените методи за изследване за конкретния проблем, достатъчно добре ли е обосновано тяхното използване, търсено ли е модифициране на методите с оглед на конкретната проблематика;

- познаване на литературата, равнище на теоретична подготовка на дипломанта; достойнства на разработката, приноси и изводи, при които са проявени самостоятелност, оригинално мислене, креативност и др.;
- анализ на предложенията и изводите, възможности за практическо приложение;
- оформяне на дипломната работа – балансираност на работата, прегледност на изложението, краткост, ясност и разбираемост, графично и таблично представяне на информацията, системност на изложението, библиография;
- недостатъци на дипломната работа както по отношение на съдържанието, така и по оформлението;
- общ извод за дипломната работа и за нейното съответствие на стандартните изисквания.

• Рецензията трябва да съдържа предложение за допускане до защита и предложение за оценка: задоволителна, добра, много добра и отлична, което изпитната комисия взема предвид при оформянето на крайната оценка.

34. Не по-късно от 5 дни преди официално определената дата за защита, ръководителят на катедрата представя на Председателя на изпитната комисия списък на студентите, които се допускат до защита от катедрения съвет. Списъкът е придружен с Протокол от заседание на катедрения съвет за проведена „вътрешна защита“.

35. Когато бъде установено преписване, непосочено от автора ползване на чужд труд или други форми на плагиатство, дипломната работа се анулира, а дипломантът и научния ръководител подлежат на административни санкции. Студентът не се допуска до явяване на Държавен изпит или защита на дипломна работа за период от една година, а научният ръководител няма право да извежда дипломанти за срок от една година.

36. Дипломната работа трябва да бъде подписана от дипломанта и научния ръководител, което удостоверява, че отговаря на поставените формални и съдържателни изисквания. Дипломни работи, които не са подписани, не се разглеждат от Държавната изпитна комисия.

37. Единият екземпляр на дипломната работа остава и се съхранява в библиотеката на Филиала, ведно с електронния носител, а другия екземпляр се предава на научния ръководител. Препоръчва се дипломантът да разполага с трети идентичен екземпляр, който да ползва по време на защитата.

38. Защитата на дипломната работа е публична и освен членовете на Държавната изпитна комисия могат да присъстват и гости. На защитата е желателно да присъстват научните ръководители и рецензентите на явилите се на защита дипломанти.

39. По време на защитата дипломантът представя своята работа в рамките на 15 минути, като излага своята цел, задачи и постигнати резултати. След това се прочита рецензията и дипломантът отговаря на конкретните бележки и въпроси на рецензента, както и на допълнителни въпроси от изпитната комисия. Дипломантът трябва да даде кратки, но съдържателни и аргументирани отговори.

40. Комисията оценява както съдържанието и оформлението на работата, така и умението на дипломанта да мисли самостоятелно, аргументирано да обяснява своите идеи, изводи и предложения.

41. След като изслуша всички дипломанти, включени в изпитния протокол, Държавната изпитна комисия провежда закрито заседание за окончателното определяне на оценките, които се обявяват същия ден на дипломантите.

IV. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

42. Писмените работи от държавния изпит се съхраняват в архива на Филиала за срок от една година от датата на провеждане на изпита. Протоколите от Държавните изпити и защиты на дипломни работи се съхраняват за срок от пет години и информацията от тях се внася в главна книга, която има постоянен срок на съхранение.

43. Студенти, неявили се или неуспешно положили държавен изпит/защитили дипломна работа в срок до три години от семестриалното завършване се отстраняват със заповед на Директора.

44. Отстранените студенти могат да възстановят права за допускане до държавен изпит или до защита на дипломна работа със заповед на Директора.

45. Настоящите правила влизат в сила от учебната 2024-2025 г.

46. Настоящите правила са приети на заседание на Филиалния съвет на ПУ–Филиал „Любен Каравелов“, гр. Кърджали (Протокол № 2/28.02.2024 г.).